

Висновок. Вважається, що без суттєвої деескалації ринки залишатимуться непривітними для України значну частину року. Натомість прогнози, які економісти дають на випадок деескалації, доволі схожі: незначне зміцнення гривні та повернення дохідностей українських активів на "традиційні" рівні, курс може повернутися до 27-27,5 гривні за долар.

За такого курсу може зрости пропозиція валюти від експортерів аграрної продукції, що сприятиме поступовому збалансуванню валютного ринку в цьому секторі.

Використані джерела:

1. Я. Вінокуров «Загострення немає, але українцям вже треба платити: скільки коштують країні погрози Путіна». URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/01/21/681668/>
2. С. Кулицький «Економічні аспекти нинішнього українсько-російського протистояння». Центр досліджень соціальних комунікацій НБУ. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=387:ekonomichni-aspekti-ninishnogo-ukrajinsko-rosijskogo-protistoyannya-4&catid=8&Itemid=350
3. Національний банк України. Офіційне інтернет-представництво – URL: <http://www.bank.gov.ua/>

Шпортюк В. Г.

Доцент кафедри фінансів, НаУКМА

Гайович М. І.

Студентка 4 р. н., НаУКМА

МОДЕЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Податкова система країни є ключовим елементом в економіці держави, оскільки забезпечує її життєдіяльність та виступає інструментом впливу на соціально-економічні процеси. Податки мають значний вплив на рівень фінансової безпеки в країні і сприяють розвитку фінансової системи за умови соціально-економічної стабільності суспільства, держави, регіонів, підприємств та громадян.

В Україні державні видатки завжди перевищували надходження, однак за останні 8 років дефіцит бюджету поступово скорочувався і в 2014 він складав майже 5% від ВВП, а в 2019- лише 2% [1]. У 2020 році внаслідок пандемії та карантинних обмежень економічне становище країни дещо погіршилося, але вже в 2021 позитивна динаміка фінансових показників була відновлена. Для прогнозування подальшого розвитку податкової системи України створено узагальнену модель методом системного моделювання.

В основу моделі закладено схему побудови взаємозв'язків державного сектору, яку зображено на Рис. 1. Сині стрілки використанні для позначення позитивного впливу одного фактору на інший, в той час як червоні- для позначення

негативного впливу. Ключовими складовими при побудові моделі виступатимуть доходи, видатки та дефіцит бюджету, оскільки вони є основним економічними показниками, за якими можна оцінити успішність фіскальної політики. Дефіцит бюджету є ключовим фактором, результати якого визначатимуть ефективність діяльності податкової системи. Він розраховується як різниця між бюджетними надходженнями та видатками.

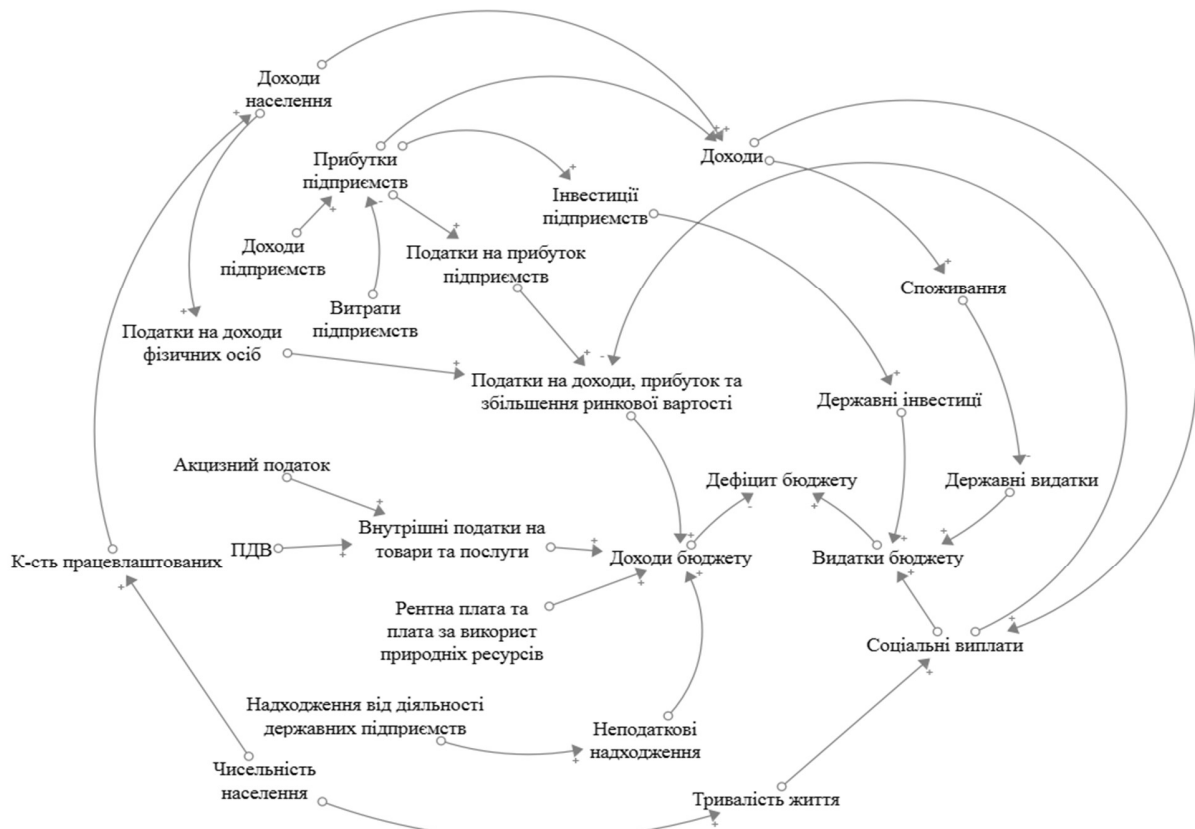

Рис. 1. СДЛ модель взаємозв'язків державного сектору

Основними джерелами надходжень коштів до бюджету визначені наступні типи податків:

- податки на доходи, прибуток та збільшення ринкової вартості (до яких входять податки на доходи фізичних осіб та податки на прибуток підприємств),
- рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів,
- внутрішні податки на товари та послуги (такі як акцизний податок на вироблені в Україні/ввезені підакцизні товари та податки на додану вартість з вітчизняних/імпортних товарів),
- неподаткові надходження.

Логіка такого розподілу базується на величині надходжень по кожній із цих статей у доходах бюджету 2021 року, і ті показники які займали невелику частку не були враховані для спрощення моделі. Обсяг кожного виду податкових надходжень буде розрахований як добуток номінальної ставки податку та податкової бази.

Серед витрат бюджету було виділено три основні категорії:

- державні інвестиції,
- державні закупівлі,
- соціальні виплати (видатки пенсійного фонду).

Прогнозовані значення бюджетних надходжень, витрат та величина дефіциту були розраховані відповідно до темпів росту показників у минулому. Згідно попередніх результатів моделювання податкові надходження поступово зростали, дефіцит бюджету знижувався і на початок 2025 року цей економічний показник дорівнював би нулю (Рис. 2).

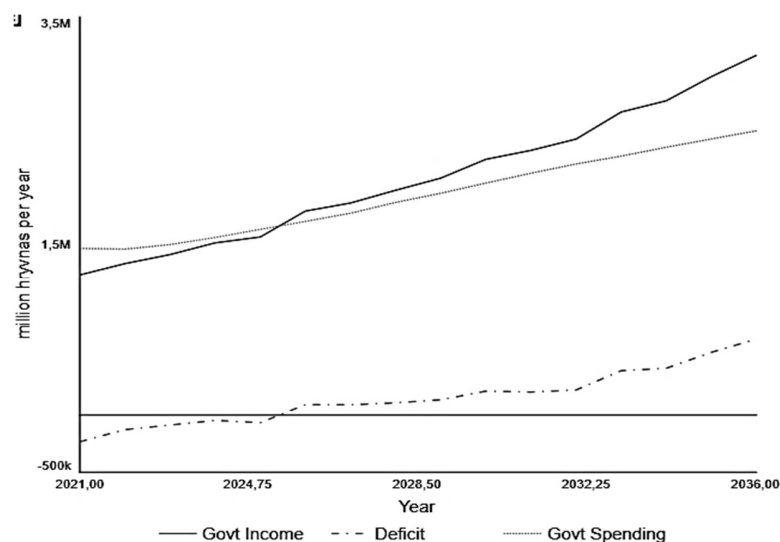

Рис. 2. Бюджетний дефіцит- прогноз на 2021-2036 роки

Використання розроблених моделей та обґрунтування на їх основі рекомендацій може бути корисним у подальшому реформуванні податкової системи та підвищенні ефективності функціонування фінансової системи України.

Використані джерела:

1. Лук'яненко, І., Віт, Д. (2017). Системний аналіз формування державної політики в умовах макроекономічної дестабілізації.
2. Лук'яненко, І., Віт, Д., Олісевич, М. (2020). Фінансова політика в умовах тінізації та дисбалансів на ринку праці: методологія та інструментарій.
3. Мінфін «Виконання державного бюджету України», веб адреса: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/>.